

EL LLENGUATGE

Vet ací que una vegada.

Vet ací que una vegada. Aquesta és, com se sap, una de les fórmules més tradicionals amb que comencen les nostres rondalles populars. També s'esdevé que un fragment de la narració, normalment després d'un tombant del seu curs, o com representant-ne el fil després d'una pausa lògica o teòrica, s'iniciï amb la locució *vet ací*: *vet ací que el rei... I, encara, amb la mateixa locució s'introdueix sovint la fórmula d'acabament*: *vet ací un gos, vet ací un gat, el conte s'ha acabat. Però convé saber que aquesta locució tan popular pot revestir pel cap baix quatre formes diferents: vet ací, vet aquí, heus ací i heus aquí, que en el voluminós aplec de rondalles de Joan Amades veiem usades indistintament. Efectivament, totes quatre tenen el mateix valor i la mateixa funció exacta, tant més que en la llengua moderna s'ha arribat a perdre la distinció entre els adverbis de manera *ací* i *aquí*. Deixant de banda les rondalles, aquestes locucions serveixen per a assenyalar a l'atenció algú o alguna cosa: *Vet ací el que m'esperava. Heus ací el que m'ha dit. Vet aquí en Pere.**

La forma *vet*, en realitat, és l'aglutinació de dos elements: la forma verbal *ve* (reducció de l'imperatiu del verb *veure* i el pronom de segona persona del singular *et*). És així que, atenent aquest origen, també es pot escriure *ve't ací* i *ve't aquí*. Però en general aquests termes s'acostumen a escriure formant un sol mot, amb els elements soldats, sense la intervenció de l'apòstrof. Ara; com que és possible, i usual, d'adjuntar-hi un altre pronom feble, en aquest cas són d'aplicació les normes generals per a l'escriptura de combinacions de dos pronoms, cosa que comporta la diferenciació de l'element verbal estricte, *ve*, que enllaça amb el grup pronominal per mitjà d'un guionet: *Ve-te'l ací, aquest! Ve-te-la aquí, la nena. Notem, també, les fórmules ve-t'ho aquí* (amb el mot *aquí* pronunciat, sovint, amb una *t* final), usada per a concloure una exposició de fets, i *ve-li aquí, que correspon a un tractament de vosté.*

El mot *heus* admet també l'adjunció de formes pronominals: *Heus-lo, ací, a; est parell! Heus-los aquí, les festes!*

ALBERT JANE